

PREDIKUAK **erro, XIX. MENDEA**

<http://mediateka.fonoteka.com>

Nafarroako Gobernua - Gobierno de Navarra
Euskarabidea - Instituto Navarro del Vascuence
Nafarroako Euskararen Mediaketa - Mediateca del Vascuence de Navarra
<http://mediateka.fonoteka.com>

Iturria:

Jose M. Satrustegi, 1987, Euskal testu zaharrak I, Euskaltzaindia, Iruña.

Bertsio informatiko honen egilea:

Elea

Nafarroako Euskararen Mediaketak egindako lanak publikoak dira eta, Jabego Intelektualaren Legearen arabera jatorrizko idazlanak bestelako eskubiderik ez baleuka, nahi bezala erreproduzi daitezke.

PREDIKUAK **erro, XIX. MENDEA**

I

Cepiique Moyses explanare legem, et dicere. Deut. 1.

Escritura sanduaren lemissico capituloan erraten digu Jaungoicoac, Moises haviatucela legue sanduaren explicacen demboragartaco genderi erraten ciotela, aizacie dotrinagau cuidado eta atencio andiarequin beidazacie erratenciotte legue sandugau dela zuen iaquintasun gucia eta doctrinagonequin beartuciela, pasatu eta garaitu bentaja andiarequin munduontaco berce gende guciac: Haec est vestra sapientia, et intellectus coram populis: Atendizacie erratenciotte Moisesec, bada icasten baucie Jaungoico sanduaren legue sandugau, ereje guciec admiracio andiarequin erranendute zuengatic, cer gende dire evec? gende batzuc ain iaquinsunac, ain aituc, eta ain andiac? cinez gende andiac nere, Gende onac, Jaungoicoaren leguea daquitenac eta leguearen arabera obracen dutenac: Nic ere nainuque bada egun habiatu explicacen pisscabat legue sanduontac, Moisses bezala, ez ainberce izpiritu, eta iaquintasunequin nola Moises, baiña bai ainberce desoequin, ero gueiagoequin aprovecha dezanagatic zuen baitan cerbait: badaquit legue sandugonequin munduco legueac, ero munduac artuituenac eztirela ongui etorrico, eta gaizqui atraconaizcela nere contuetan, baiña alare eztezaquet cerbait errateco utci, bearbada norbait aprovechatuco da:

Baiña erranicien lemissian legue sandugonequin etcirela ongui etorrico munduontaco legueac cergatic dembora evetaco christauec urte gucian beressi barinbadute dembora pisscabat beren diversiotaco, negociotaco, escesotaco eta maldadetaco, da Abenduco dembora pisscagau, gucia da beilla, gucia da escesoa, eta gucia da maldadea; ez tut bada erranai nic eztaitecila divertitu, basic diberti daitecila honestoqui, eta Jaungoicoac manacen duen bezala, becuric, eta escesotic guardacen direla, beren debocioequin, eta obligacioequin complicen dutela, prevenicen direla confesio onbatequin jesuChristo gure erredentorearen errecibiceco, bada au ongui eguiten badugu cumplituco dugu Jaungoicoaren legue sanduarequin, erdechico dugu munduontaco gracia, eta bercean gloria.

Misus est Angelus Gabriel ad Virginem desponsatam joseph. Luc. 1

Egun celebracendu gure Eliza Ama sanduac gure erreligionearen, ero legue sanduaren misterioric andienetaic bat, gure erreligionearen, ero legue sanduaren obraric andienetaic, eta sanduenetaic bat; Misteriogau, ero obragau ceñ andia eta sandua den oficialec eta materialec berec eracusten digute; Oficialec dugu Jaungoico Aita eternua, bere semea, eta Yspiritu sandua, Materialea dugu Maria santissima considerazagun bada orai nere Gende onac, cer obra den au: egun celebracen dugu bada Maria Santissimac Jaungoico ayta eternuaren seme bacarra concebitu zuen eguna, Sn. Lucasec erratendigun bezala lemissico capituloan, Misus est Angelus Gabriel etc. Biali ciotela Ayguiru Sn. Gabriel mandatuarequin, ero embajadarequin erran cezola Maria Santissimari Jaungoicoaren partetic nola concebituco zuen seme bat Yzpiritu sanduaren obraric. libratuco zuela, eta Ycena emainciola Jesus: Yrur gauza eguincituen Jaungoicoac andiac eta admiragarriac, ceñetan eracuxi baicion munduari bere iaquintasuna eta bere poderea; lemisicoa eguina cituen Ceruac bere asentutaco, eta descansutaco Anguiruec eta justoec icusten eta beidacen diotela; bigarrena eguinzuen mundugau, garcelabat, ero desterrubat bezala; eta Yrugarrena eguin zuen Maria Santissima bere seme bacarraren depositutaco, bedraci ilabetez depositacen cela andre gonon sabelean garcel batean bezala, eta azquenean bezticen cela guizonaren miseria eta trabaju guciez mundu tristegau erredimiceco: ¿cer Andre da bada au, nere Gende onac, ainberce fabore meressi izanduen, Jaungoicobat bere sabelean iduquiceco diña izandena? Aynguiru Sn. Gabrieleac erraten digu itz gutitan cer andre den au: ave Maria gracia plena: Maria gracias betea: dudaric eztago Jaun goicoaren Amac bearcituela izan virtute guciac, gracia guciac, eta doi guciac, becatuaren mancharic secula izan etzuela; ala erraten digu Sn. Caietano Cardenalac; Maria Santissima bere Ama Santa Anaren sabelean izancela santificatua Jaungoicoaren gracias eta privilejioz, eta gracia gura secula etzuela galdu; etzuque bada gutiango eguin Jaungoicoac andregonequin, cergatic au autatu zuen, ero beressi zuen bere seme andiaren Amazat, eta alaco semearen Amaren baitan aurquitu bearciren Jaungoicoaren gracia guciac goien goieneco puntuan, Jaungoicoaren privilegio eta favore guciac. Claro dago bada, nere Gende onac, Juangoicoac autacen badu, ero beresten badu presunabat oficio bateco ero estado bateco ematentiola oficio artaco, ero estado artaco beartuen calidade eta circunstancia guciac; dignoqui eta bearden bezala cumpli dezan bere estadoarequin, ero oficioarequin; ¿norc dudatuco du bada Jaunjoicoac autatu zuenaz gerostic, ero beressi zuenaz guerostic andre gucien ertean Maria Santissima bere seme andiarren Amazat emancitiola, ero beztitu zuela andregonen arima bere gracia, virtute eta privilejioequin goien goieneco punturaño? Ala bada andregonec izanzuen Patriarca guciac baiño fede gueiango; Profetec baiño iaquintasun gueiango: Apostoluec baiño cuidado hueiango: Martirec baiño paciencia gueiango: Confesorec baiño templanza gueiango: Virginec baiño inocencia eta humildade gueigo: Maria Santissimaren baitan aurquitu cen Abelen inocencia, Noen justicia, Abranen fedea,

Ysaquen beldurtasuna, Jacoben perseverancia, Sn. Josepen honestidade, Moisesen mansotasuna, Josuen obediencia, Daviden humildadea, Salomonen iaquintasuna, Heliasen cuidadoa Jaungoicoaren honrraz, Ezequiasen negarrac, Job sanduarren paciencia, Tobiasen misericordia, Ysaïasen sufrimentua, eta Sn. Juan Bautistaren sandutasuna: Arma fuerte eta eder(ra) evequin Veztitu zuen bada Jaungoicoac andregau bere izate naturalaren lemissico instantetic, cergatic baicequin fite ero laster atra bear zuela batallaco campara, Lucifer serpiente zar gaisstoarri burua austera, eta abarricacera: Luciferrec iaquin zuen bezain laster Jaungoicoaren errevelacioz, Donceilla gaztebatec concebitu zuela bere entrainetan Yzpiritu sanduaren obraz Jaungoico eta guizon bat mundu gucian erremediacara elducena, bereala aviatucen conjuracen eta armacen Jesus aurraren, eta bere amaren contra, equencen citiotela viciac sorcenciren aur guciei, baldin Jaungoicoaren providenciaz eta avisus ezpace iiesi joan Maria santissima bere esposo Sn. Josequin: Ycusi cituen bai Jaungoicoac guizonaren miseriac, eta trabajuac, hure lemissico ama Evaren medioz etorriac Ezarri cituen Jaungoicoac Paraisuan Adan eta Eva pasea ceicela lecu eder artan, devecacen ciotela arbole bateco frutua bacarric ¡baiña cer guertatu cen! sartu cen Lucifer gaistogura, eta erran cion Evari, baldin iaten bazuen debecatuic ceucan arbolearren frututic Jaungoicoac bezanbat iaquinen zuela, eta cer eguin zuen Evac, andrearena, beti bezala curiosac eta iaquin naiac, artuzuen debecatuic ceucan frututic ian zuen, eta ianaci cion bere senarrari, Adanei; eta ian zuten bezain laster guelditu ciren bulussiric, Jaungoicoaren gracia galduric berendaco, eta beren ondoreco guciendaco, guelditu ciren Luciferren esclavo, eta eriocearen sujeto ero menean berac, eta beren ondoreco guciac: Ycusi cituen bada Jaungoicoac guizon tristearen miseriac, eta trabajuac, eta lastimatucen bere idurira, eta semejanzara eguinicaco guizon tristeaz; Determinatu zuen bada Jaungoicoac guizonaren miseria eta trabaju guciac erremediacea, even gucien erremediaceco, obequi estimaguindezanagatic favore andigau, biali cigun mundura bere seme bacarra, guizon eguiten cela Maria santissimaren sabelean Aytaren, semearen, eta Yzpiritu sanduaren obraz, cerbizacen zuela materialetaco, ero Jesuchristoren gorpuztaco Maria santissimaren entrainetaco odol piscabatec; au dábada, nere Gende onac, egungo misterio ero obra andigau, Jaungoicoaren semea guizon eguitea, eta mundura etorcea becatari gucien salbacera, Christus venit in mundum peccatores salvos facere: Jesuchristo etorri cela mundura becatari gucien salbacera. ¿Cembat gracia, eta cembat esquer eztiogu bada zor, nere Gende onac, Maria santissimari favore onengatic? ¿eta nola ezquindue alegratu bear egungo misterio andiontaz? Bada Andre batec galdu bazuen mundua, berce bat jaiocen mundu guciaren erredimizalea eman duena Eva tristeac galdu bazuen Jaungoicoaren gracia; Mariac bilatu cituen guciac; Eva tristeac ezarri baguin duza Luciferren esclavo; Mariac eman digu libertade osoa; Luciferrec engaiñatu bazuen Eva, Mariac abarricatuitiote buruac infernuco Lucifer guciei: Zori onean jaio donceilla ederra; dichosa, eta milla aldiz dichosa zara zu, bedecatua andre gucien ertean; bedracitan egun urte bazuen, Eva tristearrec negar eguiten zuela bere becatuaz, beiñere beguiac etciceizquiola chucacen; Aytuzuelaic bada egungo misterioaren, ero obraren noticiagau nola alegratu eta consolatu bidecen Eva tristea; ¿cenbat consoluiqui, eta bozcarioiqui joan bidecen lasterca Maria santissimarengana gracia, esquerrac, eta enora buenain ematera; erratenciola, ay nere Donceilla gazte ederra, nere Ama zabala zuc zuc bilatuzu nic galdu nuen alaja precioso; zu izanzara bacarric digña andre gucien ertean nic eguintudan daiñu guciac erremediaceco: zure medioz bilatu dut galdu nuen gracia, eta zure medioz erdechico dut despreciatu nuen paraisua: itz evec, eta berce anizt alaco erraten cition Eva tristeac Maria santissimari: ¿cergatic eztiogu bada guc ere egun eta vicigaren egunetan consoluz, eta bozcarioz beteric milla gracia esquer, eta enora buena emanen andregoni eguin digun favoreaz? Cer eztugu aimberce parte, eta interes obra gontan nola Evac? Bai nere gende onac, gucien gatic concebitu zuen, eta guciengatic eman zuen mundura bere seme maitea:

¿ceiñ izainda Christaua iduquico eztiona Maria santissimari devociobat sandua bere avemarien, salven, eta letanien medioz? ceiñ izainda Christaua iduquico eztiona erreverenciabat eta errespetu bat andia? Bada Mariagau guelditucen munduontan, Evaren orde z gure Amataco, gure abogadataco, gure amparotaco, eta gure medianerataco: amagonen medioz beardugu erdechí munduontan gueren tristecetan consolia, trabajuetan paciencia, eta conformidadea, eritasunetan, eta naigabetan sufrimentua, obra onetan perseverancia. Eva (...) can Ama sandugon (...) (Virginem) bear dugu erdechí Jesuchristo bere seme bacarraren gaudi munduontaco gracia, eta berceco gloria: Quam mihi et vobis prestare dignetur in N. P. et F. et Es. S. Amen.

II

valde mane una sabbatorum, veniunt ad monumentum, orto jam sole. (Marc. 16, 2.)

Sosegu andian, eta descuido gueiagorequin lo cegon Profeta Jonas Unciaren barren barrenean, dembora berean Unciontaco Capitan, Mariñel, eta Pasajero guciac aurquicen cirelaic munduontan pensa aldaizquen trabajuiz andienetan: instante batetic bercera Yxasoaren boladac goiticen cituen ceruco odeietaraño, bereala sarcencituen Yxasoaren ondarreraño. Tempestadec eta tormentec arrallacen cuten Uncia, Aice Gaisstoeac austen citioten Unciaren belac, eta cuerda guciac; aguercen ciceizquoten goibel belz bazuc oiñazturez, eta ortoxez beteric guciac arricen eta loxacen zustela; Yxasoaren orroec lazcacen cituela; Urec batac berceas golpe emanez, abuñac ceruraño goiticen cirela, eta andic berceco Yxasoain ondarreco areac icusi artean urac particen cirela: Lancetriste, eta lastimosogontan, Trabajueven guciac erdian lo cegon Profeta Jonas sosegu eta descuido andiarequin; Baiña Mariñel eta Pasajero guciac zabilzan afligituric eta arrituric uncico carga guciac ixasora botacen, mercaduria guciac, eta oraiñic bear zuzten alimentuac ere, beren biciac libraceagatic; oiú eguiten zutela negarrez Cerura misericordiaren eta socorruaren billa. Yratzarri cen badanoizbaitere Profeta Jonas, eta icusi zuelaic tempestade bat ain itxusia eta loxagarria, Mariñelac eta pasajeroac erdi ilic, beren biciez esperanzaric batrere etzutela; Habiatic oiuz Profeta Jonas guciac alcinean erraten zuela; ura cela medio moguitu cela tempestade-gura, eta nai bazuzten beren biciac libratu bota cezatela Yxasora, berce gaiñeracoan guciac galduac cirela: per me orta est haec tempestas mittite me in mare, neregatic sortu da tempestadegau nai baucie libratu bota nazacie Yxasora. Habiatic ciren bada tratacen cer eguinen zuten eta azqueneco determinatuzuten Yxasora botacea, eta botatu zuten bezain laster aguertucen Balebat agoa idiquiric eta sartuzuen oso osoa bere tripan bereala sosegatucen Yxasoa, eta serenatu cen Cerua andic irugarren egunean eillegatu ciren Niniveco Portura, eta arara aguertu cen Balear Profeta Jonas bere tripan zuela eta an bota zuen aicealdi batez idorrera Profeta Jonas biciric iru egunez bere tripan iduqui ondoan: Orái bada, considerazagun ongui, eta atencioarequin cer gustoa eta consolia artu zuten Mariñelevec, eta Pasajeroevec beren buruac icustez osoic eta sanoic, peligro evetaic eta tempestade evetaic campoa, eta icusi zutelaic, Profeta Jonas biciric atracela Balear tripatic iru egunez orciric egon ondoan? Nornaieac ezauducodu bada nere gende onac, Pasajegau, eta lancegau dela figurabat, ero semejanza bat ongui propioa egungo misterio andi eta sandugonena: Jesuchristo gure Redentorea guizon eguin baño len, munduontara etorri baño len, iduri zuen lo cegola; eta dembora berean mundugau gucia cegon tormentaz, eta tempestadez beteric gure lemissico Aiten, Adanen eta Evaren becatua cela medioz: tentacio gaisstoen aiceac cebilzan furia eta errabia andiarequin, trabajuen Yxasoa cegon nasiric eta coleraturic pena, eta lastima guciac batean ematencituela; etce iñorere segur cegonic azquenean Patriarca sanduec, Profetec, eta Jaungoicoaren aisquidec senticen zuten, eta sufricen zuten trabajugau, eta desgraciagau,

cergetic avec ilcearequin even arimac erausten ciren ero erorcen ciren infernuco garcel ilunetara, Abranen calabozora Yratzarricen bada noizbaitere Jesuchristo gure Redentorea etorricen erran nai dut, mundura guizon eguini, gure erredimicera, tempestade evetaic, eta tormenta evetaic libracera, Luciferren azpitic atracera. Habiatucen bada disputacen Escriba eta fariseoequin, eta pendencia cembait izan ondoan condenatu zuten, botatu zuten bere trabaju eta pasione sanduco Yxasora, emen izan zuen eriocearen Baleac, iru egunez bere tripan iduquicenzuela.

Ycusagun bada orai cer eguin zuen Jesuchristo gure redentoreac ilic egon cen iru egunevetan. Fede sanduac eracustendigu, eta christau guciecala confesacen dugu Jesuchristo erauchi cela infernuetara an ceuden arima sanduen libracera: lau infernu badira, lemissicoa, condenatuena barren barrenean dagona, bigarrena purgatorioa gracion ilcen diren arimen lecua, baina oraiñic becatuen manchetaic ongui garbitu eztirenac. Yrugarrena limboa aur bataiatu gabe ilcendirenen quartoa; laugarrena Abranen calabozoa, arima justoen garcela, lau lecuebetan bada manacenzuen Luciferrec autoridade, eta dominio andiarequin, berac iduquicen cituela calabozo evetaco guilzac, aliqueta jesuchristo erauxi artean. Bazuen bada aicea Luciferrec, Profeta sanduec erranic, Maria santissimaren semebatec, Jesuchristo deicencioten Jaungoico eta guizon batec il bear zuela munduco gende gucien favoretan, eta erremediotan, onec erauchi bear zuela infernuco atarien idiquicera, eta Demoniarri autoridadea eta potestadea equencera: bacequien eta etzuen sinestacen, baiña beti cegon duda eta beldur andiarequin: Lucifer bere beldurraiquin cegon atendicen eta barrendacen ia Jesuchristo eraustencen, eta icusi zuelaic Jesuchristoren arima gorpuza sepulturan utciric divinidadeta bietan aurquicencela, majestade eta autoridade andiarequin erausten cela infernuetara, itzulicen guibela lasterca oiuz bere lagunei erratenciotela Demonioac arma zaizte, ersquigun atariac ongui, guc sinestatu nai ezquinduen eguietan atrauc, guc beldurra guinduen elduduc, gueren buruoc, eta condenatuoc berere segurazquigun: sartucen bada Jesuchristo Abranen calabozoan, arima justoen lecuaz beteric, arguicen ciotela calabozu ilunura, ainberce urtealetan deus ere icusten etzutela deseo andiarequin esperacen zutela mundu guciaren redentorea: Considerazagun bada orai piscabat, nere Gende onac, cembat consolu, cembat bozcario, eta cembat gusto artu zuten arima justo avec Jesuchristoren visita gonequin; cein itz berachac erraten bidecitioten Sn. Josei, Sn. Juan Bautistai, Dabidei, Abranei, Job sanduari, eta gure lemissico Aitei, Adanei eta Evay, erratenciotela tristeac eta miserableac consola zaizte, beidazacie cembat trabajutara botatu ninduen zuen becatuac: Dembora berean Jesuchristoren visitagonec infernuetara Demonioendaco, eta condenatuendaco izancen tormentu gueiagotaco errabia, eta desesperacio gueiagotaco, Demonioei cergatic equencencioten autoridade eta dominio gucia condenatuei cergatic etcitceioten gueldicen infernutic atraceco esperanzaric batrere. Yrugarren egunean bada juntatucen Jesuchristoren arima bere gorpuzarequiñ, eta atracen biciric Profeta Jonas Balearen tripatic, vitzucen Jesuchristo, errezucitatucen ez secula berriz ilceco: resurrexit sicut dixit: Bada jesuchristoc berac erranic ceucan Sn. Mateoin amabigarren eta berrogeigarren capituloan; ala nola Jonas egon baicen iru egunez eta iru gauez Balearen tripan, ala arrec ere egon bear zuela iru egunez eta iru gauez lurraren tripan: sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus, et tribus noctibus: sic erit filius hominis in corde terre tribus diebus et tribus noctibus.

Eta il bearzun bezper arraxean errancioten bere discipuloeri amorio eta sentimentura andiarequin nola guciec desamparatuco zuten ilceracoan; Baiña erresucitatu ondoan guciei esperacen ciotela Galilean an icusico zutela guciec: Postquam autem resurrexero precedam vos in Galileam: Egun goicean bada, argui astean, Yruzquia atra bezain laster balsamoac

erosiric iru Mariac, negarez lastimaturic, guciei biozac particen, eta urcen citiotela jesuchristoren gorpuceco llaguen untacera: eillegatucirelaic supultura, eta icusi zutelaic etzegola an Jesuchristoren gorputza, orduan ciren bada andre even negarrac, eta lastimac, ustez norbaitec ebasi cioten, baiña particularqui Maria Magdalenarenac, erratezuela; O nere Jesus, o Nere Mastru maitea, cer eguinendut bada nic zu gabe, nora joainaz zure bila cerc eremanacinindue ni bart zure oiñetaic, ojala emen egon baniz zure guardian, etcinduzcat utcico ebastera, O nere Jesus dulcea norat ereman zaituzte; ¿cer eztire contentatu zu ilceaz eta acabaceaz zure exaiac? orañic il ondoan ere eztizute descansuic emanai? itz evec erraten aicelaic beidacezuen maiz sepulturara, ustez beguiac engañacen ciceizquion, eta ontan cegolaic icusicituen iarrcen il obiain ezquer escuñetaic bi ainguiru zuriz beztituric, eta batec errancion bereala, andrea certaco negar eguintenduzu, consolazaite, alegra zaite, eztuzu cer loxatu, badaquit bilacenduzula Jesuchristo nazareno crucificatua, erresucitatuda ia, ezta emen, icusazu orci zuten lecuau; zoaci, errantzozute apostoluer, particularqui Sn. Pedrori, alegradaitecila eta consola daitecila nola Jesuchristo erresucitaduden, eta Galilean esperacentuela. Au dabada eguna, nere Gende onac, Jesuchristoc guciei erratendiguna alegragaitecila, consola gaitecila, arimaco eta gorpuceco bozcarioequin celebrzagula egun andigau; haec est dies quam fecit Dominus exultemus, et letemur in ea, cein izain dabada cristaua egun alegracen eta consolacen eztena, berebici gucian graciac eta esquerrac ematentiola bere redentoreari egun errecibitu duen favoreaz? egun alegracen dire apostoluac, eta Mariac, ainguirua eta guizonac, justoac eta becataric, Cerua eta lurra eta azquenean infernua berare, cergatic egun libra centuen bere prisioneroac, aita sanduen arimac atariac idiquicentuela cerura iiateco, etzuen bada Jesuchristoc iñorere beressi favoregontaic guciei ceucan amorioaingatic il cen, eta resucitacuen ainberce pobrengatic, nola abrasengatic, chiquiengatic, nola andiengatic, eta ainberce becatariengatic, nola justoengatic; Yñorquere eztu cer achuquiaric, eta escusaric alegatu ezparinbadu faboregontaic provechuric atracen, berea da culpa, eta ez bercena, bera berestenda, eta apartacenda favoregontaic; Egun goicean, argi asiorduco len lemessicoa balsamoac erosiricoan cen Maria sepulturara Jesuchristoren bila, eta ala lemessicoa izancen logratu zuena Jesuchristo erresucitaturic gloriáz beteric icustea; sepulturain ondoan belaurico iarriric negarrez aicen oracio eguiten; eta aguertu ciceion Jesuchristo, erratenciola, Maria certaco negar eguiten duzu? bereala ezautuzuen Maria Madalenac eta errespondatucion nere Mastru maitea, eta berce itcic errateco biocic ez izanez eurtiqui ciceion lurrera oiñac adoratu bearrez. Berriz errancion Jesuchristoc, Maria uznazazu, prisaca nago, orañic eznaiz iian Cerura nere Aitarengana, an adoratuco nauzu espaciorequin, orai zoaci zu berce bi Marietara, eta nere Apostoluetara errantzozute nola icusi nauzun erresucitaturic, baiña particularqui erranzozu Pedrori: ¡O cer pasajea au! ¡O cer itzac evec! nere Gende onac, missterio aniz dutenac. Maria Madalena egun ain goizter moguiceac Jesuchristoren bila; erran naidigu abada, guc ere nai barinbadugu, eta deseacen barin badugu icustea Jesuchristo erresucitaturic, goizic moguitu beardugula goizic eman beartiogula graciac egunero eguitentigun beneficioez, eta favorez; au eguitenzuen bada Dabidec Jesuchristo erresucitatu baiño len, eta au eguin bear dugu christau guciec erresucitatu ondoan; bere egun eta emezorcigarren salmoan erratenduen bezala, prevenerunt oculi mei ad tediluculo, ut meditarer eloquia tua: Jauna nere beguiac iratzarric daude, eta lencen zaizquio Yruzquiai zure alabacera, eta graciac ematera: Jaungoicoac legueac ezarri citiolaric guizonari, deusere etcion ain erchiqui, escatu, nolabaita Jaungoicoaren escuetaic errecibicen zituen favoren, eta beneficioen agradecimentua, eta correspondencia: ala dio Sn. Juan Crisostomoc bozgarren salmoan: oportet enim ad gratias tibi agendas solem prevenire. Guizona graciac ematera Jaungoicoari lendu bearzaiola Yruzquiai, cergatic Jaungoicoac beti ematen digun esperacen dugun baño gueiago; Maria Madalenac esperacen zuen Jesuchristo llagaz beteric aurquituco zuela,

bada lllaga even untaceco erosi cituen balsamoac, Baiña icusi zuen gloriáz ederturic; Job sanduac etcion berce gauzaic escacen Jaungoicoari, baissic justo justoan iceteco, eta bezticeco bearzuena munduontan, eta Jaungoicoac errancion, Job guti escacenduc, i izainaiz Yruzquia atracenden alderdico guizonic abraxena, eta (...) goicoa (...) eguinic logra besoetan iduquicea, eta besarca ematea: zaqueo guizon chiquittoac naizuen icusi Jesuchristo tropa andibaten artean (Jerichoco) bidean, bere chiquitasunez, eta obequi icusteagatic iiacen arisbaten gaiñera, eta Jesuchristo eillegatucelaic pare parera beidatucion, eta erracion, Zaqueo erauchadi laster aritz ortaic, gaur ire echera noaiiec ostatacera: icusacie bada orai nola culpicientuen gure deseac, baldin ongui deseacen bada. Jesuchristoren erresurreccioac eracustendigu egun, guc ere beardugula erresucitatu, Baiña lenic escacendigu gueren arimen erresurreccioa, Baldin barinbadaude ilic becatu mortalain medioz, biztuzquigula confesio onbatequin, berce gaiñeracoan gaizqui alegratuco, eta consoltuco direla. Etcen bada contentatu Jesuchristo, Ainguiruac errateaz Maria Madalenari eremancezala noticia andigura Apostolueri; berac erraten dio bigarren aldian; Maria zoaci nere dicipuloetara, eta errantzozute nola icusi nauzun erresucitaturic, baiña particularqui errantzozu Pedrori. Pedrori Jauna? orañic eztu-iru egun erratenzuela juramentuaiquin, deabruac ereman cezatela baldin ezaucen bazinduz, ¿cer ain laster eman naibioze consolgau? orañic fresco dago becatua, utzazu guti bat negar eguitera: ez errantzozu. ¡O cer itzar evec, nere Gende onac, baldin ongui comprendi baguindeiza! Erran naidigu bada, den becatari andiena izanic ere, baldin eguiten badu penitencia, escacen badu misericordia, eta barcamendua, prest dagola barcatera eguitentioten ofensac, eta bereala acencendela; Pedro cegon iru egunaietan quarto batean bacarric negarrez, escacenzuela penitencia eta misericordia bere becatu eguinaz, eta argatic dauca Jesuchristoc ainberce cuidado eremandezoten noticiagau, Ontan eracusten digu bada guriere, nola beartioguten guc ere barcatu gueren proximo lagunei eguiten diguten agravioac, eta ofensac, estalcentiogutela caridadea, eta sufricientiogutela pacienciarequin beren faltac, eta flaquezac; bai etare nola beardiogun escatu Jaungoicoari penitencia eta misericordia guerec eguitentiogunez. Maria Magdalena bacaric gueldicea belaurico iarric Jesuchristoren sepulturain ondon, erratenzuela etzela andic moguituco Jesuchristo bere Mastru maitea icusi artean, erran naidu, perseverancia. Baldin erdes ohi barinbadugu Jesuchristoren gracia Bazcoa (...).

Persevera zagula Maria madalenac bezala munduontan gracion, eta guero espaciarequin adoratuco dugula secula seculacoz ceruan. Quam mihi et vobis prestare dignetur in N. P. e tF. et Es. S. Amen.

III

His fieri incipientibus, respicite et levate capita vestra. Luc. 21.

Vi vide dire solamente cerureco bata inocencienco, vercea penitencienco. Ynocencienco videa, da guciz suavea eta alegrea vide ontas doacinec, galdu gabe Bautismo sanduco gracie eta becatuen manchaic den gutienic gabe, dificultadeic gabe edequiq arrapatceute ceruco atarie. Al contrario, penienciaco videaguciz penoso, gucia trabajua ta dificultadea vide ontaz doacinec ez dute berce guise ceruco Atarie edequico, baicic castigatuz, ta Mortificatuz veren pasioneta inclinacio gaisto guciec. Eta cein bidetaz guaci gu? guaci acaso inocencienco videaz? Badira acaso aniz gure ertean. Bautismo sanduco gracie conservatceutenac? Ah! zaumentue izan guiñuen bezain laster asiguiñen Jangoicoa ofenditcen eta gueiago dena, eztugu berceic iten baicic añaditu egunetic egunera ofensac. Ezta acaso Jangoicoan legueco edo Elizaco madamentuic, quebrantatu eztugunic. Cer bide

guelditcen zaigu bada cerureco? Ez berceic, baicic penitenciecoa. Ezta erremedio(i)c, edo penitencie in beagu munduontan edo padecitu ta penatu eternidade batez vercean. Ontan ezta dudaic Penitencie consideratu daique, Sacramentue bezala, eta Virtutea vezala. Penitencie Sacramentue bezala ezta berceic, baicic confesio dolorosoat gueren becatuac sacerdotean absolucioaqui batean au da comunqui deitcendugune confesioa. Penitencie virtutea bezala, da biotcen dolore sentimentuet, ceñen medioz aborrecitcen du guizonac becatue, cergatic den Jaungoicoan ofensa, permititcen diolaic satisfacio matea vere vicimoduen emiendaiqui. Ain inseparableac dire vi penitencioc bata bercean gandic, eci ezdiroque aprobechatu becatariei sacramentuec, vertuteic gabe, eta ain guti vertuteac Sacramentuic gabe. Orgatic naidiciet gaur manifestatu penitencien necesidadea, orretaco consideracen gaitu Eliza Ama sanduec, Avenduco dembora sandu ontan, paratcen tuelaic gure veguien visten azquen juicio egunean ailciñen izain diren señaile terribleaie.

Penitencie necesarioa da Jangoico ofendituen aplacatceco. Ontaco iaquin beagu becatue dela injuria bat, despreciatcen duena Jangoicoan Magestadea. Cergatic dauque bai Jangoicoac debecatuic becatue, Vere autoridade guciaiqui, arren madamentuen contra obratcea, claro dago dela desprecio andibat verorren Magestadeai iten zaiona, eta posible valitz nailuque becatariec, becatueiten duelaic, eztaien icen Jangoicoic: argatic nailuque eztezan zautu arren becatue, edo eztezan aborrecitu, edo eztezan izan autoridadeic castigatceco: ezpalu Jangoicoac zautcen becatue, ez litceque infinitamente sabioa, ezpalu aborreciten, ez litceque izein infini.te. Justoa, eta ezpalezoque castigatu ez litceque izein infini.t poderosoa. Orgatic indignacioz beteic esclamatcen du Sn. bernardoc. Crudelis plana et omnino execranda malitia, que dei sapientiam, iustitiam et potentiam perire desiderat.

O malicia gurziz cruela becatuena, deseiatcen baitu acabatcea Jangoicoan Jaquiduria, justicia, ta Omnipotencia.

Cusic becatuen crueldadea, iaquin beagu naiz ez posible izaniccau (?) criatuac bere satisfacio mandezan amberceco doloreaz (?). Orrequi guciaiqui Jangoico ofendituec eztu nai galdu vere drechotic, antes bien naidu satisfacio mandezagun azqueneco munduraño. Baño cer satisfacio mandiogu guc ez verceic, baicic penitencie eguiazcoa. Eguia da, gure penitencie den andiena izanic ere, consideratcen bada bera, vacarric, eztela capaz satisfacio mateco Jangoicoai intiogun ofensaz, justicie rigorosoatec escatcen duen bezala, baño capaz izain de juntatcen balin baugu JesuChristo gure Erredentorean pasio sanduco meresimentuequin batean; modu ontan bai mandezoquegu Satisfacio abundantea. Orgatic ofrecitcen diogulaic Jangoicoai gueren becatuen satisfaciotan, edocein obraon, edo trabaju, edocein penitencie, beagu in JesuChristoren pasio sanduco meresimentuequi batean. Au gabe, gure obraon guciac, untce bezala izain dire. Emacie cer inderra duen untcec pareta edo arbole baten arrimoan, dembora labur ioten da goitico esquiñeraño; baño quenzocie pareta edo arbolea, ta qusicocie ceiñ humil guelditcen den. Guise berean gure obra onac, JesuChristoren pasio sanduco meresimentuequin batean, inder aundie dute, baño aiec gabe aguitz apal guelditcen dire. Penitencie necesarioa da, becatuen manchau borratceco, eta quentceco becatuen ondoren guelditcen diren resulec edo inclinacio gaistoac: barcatuagatic Jangoicoac becatue vere misericordie infinitue dela medio, eztu choill barcatcen becatuen gatic mereci gui(nu)en pena Dominus transtulit peccatum tuum erran cion Natan Profetac David Erregueay. Jaungoicoac barcatu dizu becatue, baño orrequi guciaiqui ill veardu zure Semea becatuen pena edo castiguraco: veruntamen, filius qui natus est tibi, morte morietur. Becatuen ondoan guelditcen dire resulec edo inclinacio gaistoac, eta aien quentceco preciso da penitencie continuoat. Orgatic engañatcen dire anitz becatari,

pensatceutelaic confesoreai erranez gueroztig veren becatuac, ya eztela aietaz quidadoic izan bear, seculen in ezpalire baño gueiagoc. O cein diferentequi pensadutean penitente eguiatzcoac dembora gucietan. Adan gure lenbico aitec aitu zuen Jangoicoan veran agotic, barcatcen ziola in zion ofensa, orrequi guciaiqui, bedratci sigloco penitencie continuoatequi, procuretu zuen aplacatcea Jangoicoaren suplica. Bazaquien David Erregueac, Profeta sanduec erranic, barcatu zitiola Jaungoicoac, incituen becatuac, orrequi guciaiqui, oguien lequen iaten zuen suco autsa, ta negarrez beguieci beteic escatcen cion Jangoicoai: iago ta iago guarvi zezala vere becatuen manchetaic. Amplius lavame domine ab iniquitate mea, et a peccato meo munda me.

IV

Ceci vident, claudi ambulant, surdi audiunt. etc. Math. C. 11, 5

Esplicatu ondoan egun zorci penitencien necesidadea, iaquin viaugu penitencie eguiezcoaten señaie principalenetaic bat dela, vici moduen mudanza. Au entendatcera maten digu egun Evangelio sanduec, erraten diguleic: Ytsuec custeute, sorrac aiteute, maingueci badabilcela, ta illec resucitatcendirela: aude Dionisio Cartujacoac erraten digun vezala: Ytsuec custeute, Jangoicoan gracienc arguitasune dela mediante, guizonac zautcentutelaic veren utsiñoc: Sorrac aiteute, orai artio casoic ez mana egondirenac, aiteute Jangoicoan voza: maingueci badaviltza perezoso ta descuidatuic astendirelaco obra onac iten: mortui resurgunt, illec resucitatcen dire, becatarienci itauteic. Au da mudanza penitencie eguiatzcoatec escatcen duena.

(Amaigabea)